

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำ: กรณีศึกษาชุมชนลุ่มน้ำแม่กวัง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางสาวศิวาพร ไชยพุด
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์การเมือง)
คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุมภ์ สายจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา โชคถาวร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำ:กรณีศึกษาชุมชนลุ่มน้ำแม่กวัง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุ และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มน้ำแม่กวังตั้งแต่ปีที่มีการก่อตั้งเครือข่าย พ.ศ.2543 - 2552 และเพื่อศึกษาผลที่ชุมชนได้รับจากการจัดการลุ่มน้ำด้านกายภาพและด้านเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวังศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตจากบุคคลหรือตัวแทนผู้เข้าร่วมเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ลุ่มน้ำกวัง และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 22 คน

ผลการศึกษาคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพบว่า ในขั้นการค้นหาปัญหา สาเหตุ และความต้องการ เกิดจากการรวมตัวกันของผู้นำชุมชนในการค้นหาปัญหา สาเหตุ และความต้องการของชุมชนในการจัดการลุ่มน้ำ แล้วจึงดำเนินการสร้างความตระหนัก หล่อหลอมแนวคิด และสร้างอุดมการณ์ เพื่อเป็นการจูงใจให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม โดยการใช้เวทีประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านกระบวนการการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องขั้นตอนการวางแผนชุมชนจะนำปัญหาไปให้ผู้เข้าร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ขั้นตอนการดำเนินการคนในชุมชนจะผลัดเปลี่ยนกันเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละปี ตามความสนใจในแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ ขั้นตอนการรับผลประโยชน์เป็นการผลประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ซึ่งมีทั้งผลประโยชน์ระยะสั้นและผลประโยชน์ระยะยาว และขั้นตอนการประเมินผลคณะกรรมการ กลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กวังจะเป็นผู้ทำการประเมินผลทุกครั้งหลังจากการดำเนิน โครงการและจัดกิจกรรม

ผลการศึกษาผลกระทบของการจัดการลุ่มน้ำพบว่า ทางด้านกายภาพของพื้นที่สภาพพื้นที่ป่าโดยรวมยังคงความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี การชะล้างพังทลายของหน้าดินลดลงมีการจัดสรร

ที่ดินทำกินและพื้นที่ป่าอย่างเหมาะสม ส่วนด้านเศรษฐกิจของชุมชนมีจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ10.3และมีค่าเฉลี่ยของปริมาณผลผลิตพืชเศรษฐกิจทุกชนิดเพิ่มขึ้นแม้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลผลิตทางการเกษตรจะมีได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำเพียงอย่างเดียว แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title People’s Participation in Watershed Management: A Case Study of Mae Kuang Watershed Community, Chiang Mai Province

Author Miss.SiwapornChaiput

Degree Master of Arts (Political Economy)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Dr.KosumSaichan Advisor

Associate Professor Dr.KanchanaChokethaworn Co-advisor

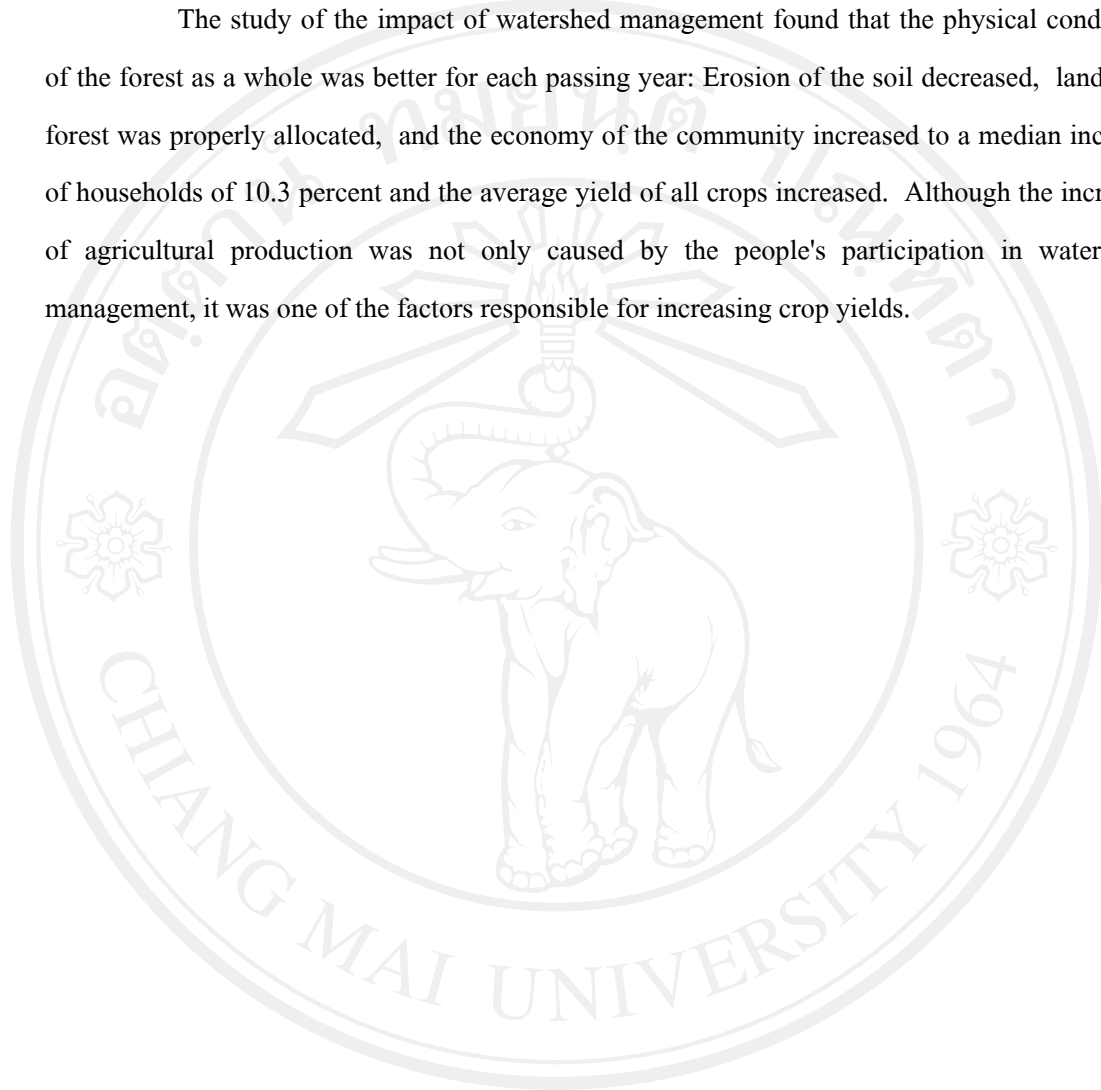
Abstract

The study “People’s Participation in Watershed Management: A Case Study of Mae Kuang Watershed Community, Chiang Mai Province” has as its objectives to examine from 2000 – 2009 villager’s participation in watershed management near the Mae Kuang Watershed. The study included villager’s participation in the problems by searching, reasoning and determining the needs for watershed management. They also participated in the planning, the operation, the benefits, and the evaluation of the project. A secondary objective was to study what effects the watershed management had on the physical and economic wellbeing of the community. Using qualitative research, the instruments for gathering data were interviews and observations by the person or agent who joined the network of the watershed conservation groups and officials from the government. The population sample was 22 individuals.

The study of how people participated in the management found the process of solving problems by searching, reasoning and determining the needs for watershed management. The combination study participants and community leaders then brought these to the community’s awareness. They taught the concept and ideology to encourage people’s participation by using the forum of meetings to share their experience in a continuous learning process. In the process of planning, the community brought a problem to leaders to develop a plan together to fix the problem. In the process of operation, people in the community took turns to participate according to their interest in the yearly activities. In the process of reaping the benefits, the mutual interests of the community were aired both in short-and long-term

benefits to the community. For the process of evaluation, the Mae Kuang River Basin Conservation Network Group was made responsible for evaluating all the projects and activities.

The study of the impact of watershed management found that the physical condition of the forest as a whole was better for each passing year: Erosion of the soil decreased, land and forest was properly allocated, and the economy of the community increased to a median income of households of 10.3 percent and the average yield of all crops increased. Although the increase of agricultural production was not only caused by the people's participation in watershed management, it was one of the factors responsible for increasing crop yields.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved